

KOMENTÁŘ: Kdo zavinil válku na Ukrajině? – Alexander Tomský

 novinky.cz/clanek/komentare-komentar-kdo-zavinil-valku-na-ukrajine-alexander-tomsky-40415028

V anglosféře se nejčastěji opakují argumenty akademika Johna Mearsheimera a Gordona M. Hahna, jenž nedávno vydal knihu „Od Ivana Hrozného k Putinovi“. Oba považují expanzi NATO do východní Evropy za ztrátu realismu a geopolitickou provokaci Ruska i za příčinu tragické ruské války s Ukrajinou. Oba jsou přesvědčeni, že americké vlády po zhroutilí Sovětského svazu podlehly arogantní představě o své světové „liberální hegemonii“ a pomíjely ruské bezpečnostní zájmy. Ukrajincům měly vysvětlit, že je jejich země bohužel nárazníkovým státem mezi Ruskem a Západem a neslibovat jim členství v Alianci.

Na první pohled se to zdá být logické a rozumné, kdo by nevěděl, jakou kalamitu a neštěstí způsobily násilné pokusy zavést v kmenových muslimských státech, v Afghánistánu, v Iráku či Libyi, demokracii nebo alespoň právní režim. Politici Západu si jistě léta neuvědomovali, že jejich představu o lidských právech, sekulární státní moci a liberální demokracii většina světa za univerzální nepovažuje.

Západní Ukrajinci, kteří do 18. století obývali polsko-litevské království, jsou svými náboženskými kořeny i mentalitou Západ, přestože si svůj národní stát postavili teprve nedávno. Posledních 30 let se na Ukrajině střídali proruští a prozápadní prezidenti 3:3, nakonec zvítězil nacionalismus Západanů a miliony východních Ukrajinců se pod psychologickým tlakem poukrajinišťování raději vystěhovaly do Ruska. Avšak ruská říše od rozdělení říše římské, velkého schizmatu (1054) a pádu Cařihradu (1453) svým dějinným vývojem (césaropapismu) tvoří odlišnou Evropu (byť v umění od 19. století provázanou se západní civilizací), trpí prokletím impéria.

Oranžovou revoluci ani majdanské povstání v Kyjevě, jak tvrdí Hahn, Západ nevyvolal, byť z něho měla Victoria Nulandová (zástupkyně ministra zahraničí) velkou radost. Lidé se chtěli zbavit korupce a dobře věděli, jakým ekonomickým rozvojem prošlo Polsko i střední Evropa. Dva roky před Majdanem se naprostou většinou usnesl parlament, aby vláda požádala o členství v Evropské unii. Prezident Janukovyč otálel a nakonec pod tlakem Ruska odmítl podepsat, což vyvolalo lidovou bouři. Lvovská oblast dokonce vyhlásila svrchovanost. Putin zuřil, a ačkoli je NATO pouze obranný pakt, z hlediska ruského imperátora by členství Ukrajiny znamenalo, že už nikdy nebude součástí ruského impéria nebo pod jeho vlivem.

Je nerealistické očekávat, že Američané (NATO) navždy zavřou Ukrajincům dveře, Aliance je za jistých podmínek otevřená všem Evropanům. Kdo pilně sledoval vývoj v Rusku během Putinovy vlády, musel vidět, jak ten oficír KGB trpěl ztrátou impéria a nařikal nad rozpadem SSSR, jak doufal v obnovu jeho hranic a kritizoval Lenina za ukrajinskou státnost i Chruščova za její hranice. Místo obávané velmoci vládl zkorumpované zemi, slabé ekonomicky i vojensky, armáda se smrškla na čtvrtinu, zbraně zastarávaly.

Ukrajince nepovažoval za národ a předpokládal, že v Kyjevě hravě vymění vládu, jako se to kdysi podařilo v Budapešti a v Praze. Proto vyslal slabou armádu (200 000). Putin, aby zadusil ukrajinské hnutí za nezávislost, vede tak brutální válku a vyvolal tak silnou reakci, že žádný kompromis už možná neexistuje. Ani pro Západ. Putin prohraje, uvažuje totiž v kategoriích 19. století, má představu imperiální moci založené na slovanském pravoslaví. Rusko je ale sekularizované a mládež válčit nechce, milion už opustil zemi. Přesto Západ nese vinu za povzbuzení agresora. Slabý, přestárlý prezident v Americe, fiasko v Afghánistánu, nevyzbrojená Evropa a zelená německá politika závislá na ruském plynu. Příležitost dělá zloděje. Naštěstí se ještě nikdy v dějinách rozpadající impérium nepostavilo na nohy.

